

**НАЦИОНАЛЕН ФОРУМ/ИЗЛОЖЕНИЕ
“СОЦИАЛНИ УСЛУГИ, ЗАЕТОСТ И РАЗВИТИЕ”**

**Роля на АХУ за заетост на
хората с увреждания**

**Варна, кк “Златни пясъци”
8-10 юни 2016г.**

Ролята на АХУ за заетостта на хората с увреждания се осъществява в следните направления:

- 1. Разработва програми и финансира проекти за стимулиране стопанската инициатива на и в интерес на хора с увреждания;
- 2. Финансира целеви проекти и програми на работодатели, които осигуряват заетост за хора с увреждания по чл. 25 от ЗИХУ;
- 3. Финансира целеви проекти и програми на специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания;
- 4. Разработва програми и финансира проекти за рехабилитация, социална интеграция и за изграждане на достъпна среда за хората с увреждания;
- 5. Води регистър и контролира дейността на специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания. На специализираните предприятия, трудово-лечебни бази и кооперациите на хората с увреждания, членувачи в национално представителните организации на и за хора с увреждания, се възстановяват 50 на сто от внесените осигурителни вноски за работещите, влизачи в списъчния брой на персонала.

По отношение на програмата за стимулиране стопанската инициатива за развитие на самостоятелна стопанска дейност (ССД), която набира все по-голяма популярност сред хората с увреждания мога да посоча следните данни:

- Могат да участват физически лица с трайни увреждания с 50 и над 50 % или фирми (предприятия), чиито еднолични собственици са подобни лица;
- Размерът на отпусканите средства е до 20 000 лв.
- През 2010г. са били финансирани 35 проекта с 35 самонаети лица, а през 2015г. те са 34 проекта и 34 лица (забелязва се тенденция на устойчивост, поради ограничения размер на субсидията, но интересът нараства – през 2015г. кандидатите са 103, а през 2016г. те са вече 163.
- Следва да се отбележи, че финансирането по тази програма е увеличено – максималната сума нарастна от 15 000 на 20 000 лв., като собствено участие не се изисква.

По отношение на програмата за финансиране на целеви проекти и програми на работодатели, които осигуряват заетост за хора с увреждания по чл. 25 от ЗИХУ мога да посоча следното:

- **Могат да участват** работодатели от обичайна работна среда (всички юридически и физически лица, регистрирани по българското законодателство като държавни и общински организации, частни фирми, НПО и др. които не са в процес на ликвидация или в производство по несъстоятелност);

- **финансират се следните дейности и се отпускат следните средства:**

Компонент 1 - Осигуряване на достъп до действащи или разкривани нови работни места за хора с трайни увреждания – до 10 000 лв.;

Компонент 2 - Приспособяване на работни места и осигуряване на специфични безопасни и здравословни условия на труд за хора с трайни увреждания – до 4 000 лв. на работно място;

Компонент 3 – Оборудване/преоборудване на работни места за хора с трайни увреждания – до 6000 лв.- за вече работещо в организацията лице и до 10 000 лв. – за новоназначено безработно лице.

- През 2010г. е имало 12 финансирани проекти с 18 наети лица с трайни увреждания (ЛТУ), докато за 2015г. съответните цифри са 22 финансирани проекта с 52 наети ЛТУ. Забелязва се стабилизиране на тенденцията за финансиране на проекти на ОР, поради увеличения интерес на работодателите към програмата и възможностите за осигуряване на работни места за ЛТУ.

- По отношение на финансирането на целеви проекти и програми на специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания, мога да посоча следните данни:
- - СП са предприятията, които отговарят на следните условия:
- - Да са регистрирани по Търговския закон или по Закона за кооперациите.
- - Произвеждат стоки или извършват услуги.
- - Имат относителен дял на лицата с трайни увреждания, спрямо списъчния брой на персонала, както следва:
 - - Не по малко от 20 на сто – за незрящи или слабовиждащи.
 - - Не по малко от 30 на сто - с увреден слух.
 - - Не по малко от 30 на сто – с други увреждания.
 - - Те следва да са вписани във водения в АХУ Регистър по чл.29 от ЗИХУ.
- - През 2010г. броят на специализираните предприятия е 117, като в тях са заети 3745 лица, 2135 от които са лица с трайни увреждания (ЛТУ). За 2015г. данните са – 324 специализирани предприятия, в които работят 3450 лица, от които 1673 са ЛТУ.
- - Налице е тенденция за увеличаване на броя на предприятията (донякъде поради промените в закона за обществените поръчки и даване на преференции на тези предприятия), но за сметка на това се намалява броят на заетите в тях служители и ЛТУ.

С какви проекти могат да кандидатстват пред АХУ вписаните в регистъра специализирани предприятия и кооперации за хора с увреждания?

- - проекти със социална насоченост;
- Финансиране по 5 компонента.
 - K1 – създаване и инсталиране на подходящи приспособления за работещите хора с увреждания във връзка с изпълняваните от тях дейности;
 - създаване и поддържане на здравословни и безопасни условия на труд;
 - K2 – осигуряване на достъп до работните места;
 - осигуряване на достъп до санитарни помещения и места за отдих;
 - осигуряване на достъп до столова или здравна служба.
 - K3 - ремонти на покриви, фасади, преходни помещения, коридори и стълбища;
 - създаване и поддържане на съвременна обща хигиенна среда в санитарни помещения и помещения за отдих;
 - създаване на подходящи условия за хранене в стола.
 - K4 – курсове за повишаване на квалификацията на служителите с увреждания;
 - семинари за осигуряване на добра работна среда и атмосфера.
 - K5 – подготвителни операции за сертифициране по ISO;
- Максималната стойност на конкурсното предложение е 40 000 лв. Изисква се собствено участие в размер до 5 % от исканата сума.

- ◎ - проекти със стопанска насоченост.
- ◎ **Финасирането се предоставя за:**
 - Оборудване на нови работни места или за закупуване на ново оборудване на съществуващи работни места;
 - Създаване или подобряване на производствената материално – техническа база;
 - Подобряване на производствената инфраструктура и вътрешнозаводският транспорт.
- Всяка година размерът на субсидията се определя със заповед на Изпълнителния Директор на АХУ. Обикновено той е до 80 000 лв. Предвидени са стимули за разкриване на нови работни места, които могат да увеличат субсидията с до 24 %. Собственото участие е в размер на 10 %

- **В заключение** ще Ви запозная накратко с осъществен от АХУ през 2014-2015г. Проект «Защитена заетост – опит, иновации и възможности» финансиран по Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”
- **Приоритетна ос 7: _____ ТРАНСНАЦИОНАЛНО И МЕЖДУРЕГИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО**
- *Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ:*
- **BG051PO001-7.0.02 „БЕЗ ГРАНИЦИ – КОМПОНЕНТ 2”**
- **Партньор по проекта - Главна дирекция „Труд и социална икономика”, регион Галиция**
- Основната цел на проекта беше: Обмен на опит в сферата на заетостта за хората с увреждания, в частност на защитената заетост и създаване на възможности за разработване на иновативни политики и инструменти в тази насока.

Целевата група включваше

- Служители на Министерството на труда и социалната политика /МТСП/
- Служители на Министерството на здравеопазването МЗ/
- Служители на Агенцията за социално подпомагане /АСП/
- Служители на Агенция по заетостта /АЗ/
- Служители на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ /ГИТ/
- Служители на Агенцията за хората с увреждания /АХУ/

Нормативната уредба в България, най-вече в лицето на ЗИХУ и ЗНЗ не визират защитената заетост като възможна форма на заетост за хора с увреждания. Тя **не присъства никъде** в нормативните актове с общ и специфичен характер, регламентиращи по някакъв начин трудовата заетост. За нея се споменава в Дългосрочната стратегия за заетост на хората с увреждания 2011 – 2020 г. и в документите, свързани с нея. В стратегията (в т. 4.2) **защитената заетост** се разглежда като една от трите формулирани самостоятелни форми за трудова заетост, осигуряващи изпълнението на поставените в стратегията стратегическа и оперативни цели, наред с подкрепената заетост и самостоятелната стопанска дейност на хората с увреждания.

В този контекст, нормативното уреждане на защитената заетост е една от първите стъпки в посока въвеждането на тази форма на заетост в практиката на трудовата интеграция на хора с увреждания в България.

Правната дефиниция, която е дадена в Испания е напълно възможна и за България. Тя е близка до съществуващата практика на специализираните предприятия в България, която е уредена със ЗИХУ. Именно там би могло да се въведе и защитената заетост като възможна форма на труд на хората с увреждания. При необходимост могат да бъдат разработени и подзаконови нормативни актове, които максимално добре да регулират новата форма на трудова дейност.

Проектът е защитен успешно, като е подкрепен от Министърът и ресорният Зам. Министър на МТСП и като резултат от него е дадено предложение за промени в ЗИХУ.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!